

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Venditio ejus, quod nondum est, n. 20.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

ditatis; nam consentienti non fit iniuria. Excipe secundo γ , quando quis vendit hereditatem veluti in genere, quam v. g. habiturus est, non indicando siue expresse, siue tacite personam, cui est succedendum: siquidem ex hac venditione non potest timeri mortis machinatio,

ut l. 1. ff. de hered. u l. 2. fin. ff. de ijs quib. indignis. x Mol. d. 340. citat. z colligitur ex eodem ibidem, & sic intelligitur lex 3. §. cum specialiter, & §. illi, & lex si societatem universalem, ff. de Socio.

Venditio Debitorum.

17. Possunt a insuper vendi debita, & actiones (quo pretio dicam) infra b, quæ quis habet contra alium & tunc emptor non solum habebit actionem in rem debitam, verum etiam in pignus, & in fideiussorē.

a l. emptor. ff. de her. b. infr. §. 8. a n. 1

Venditio rei litigiosa.

18. Præterea vendi c non potest ut nec donari, res actu litigiosa, id est, super qua cum adversario lis tibi quomodocunque, etiam per primam citationem, pendet. Ratio est, quia sic posses vendere, vel donare potentior, quam sit adversarius, in eius præiudicium; adfunt tamen casus, in quibus potest, ut si donaretur in dotem &c. quos vide apud Fagundez d, qui insuper notat duo: primò, teneri ejusmodi emptorem, vel donarium reddere rem litigiosam domino, etiam in conscientia, & ante sententiam, quia

venditio vel donatio est nulla. Secundo, non esse nullam, sed validam, si fiat, vel ex causa justa, vel autoritate iudicis.

c l. rag. de contract. l. 5. c. 24. ibiq. citat. d Fagund. ib.

19. Dixi (actu litigiosa) nam ea, contra quam timetur, etiam de proximo, lis, vendi potest, licet minoris, ut dicetur inferius; alias res, quæ vendi non possunt, vide apud Delugoe, legesque ab ipso citatas.

e Delugo t. 2. de iust. d. 10. a num. 17.

Venditio eius, quod nondum est.

20. Quamvis, quod non existit, vendi non possit, quia nihil vendetur, tamen, si est in spe, potest, minori, vel maiori pretio, juxta maiorem minoremve probabilitatem futurae existentiae. Sic venduntur partus pecorum, ancillarumque, fructus arborum, jactus piscationis, vel venationis &c. & tunc profecto tenetur, qui vendit, diligentiam apponere moralem, ut ea existant, qualem in rebus adhiberet proprijs; secus, obligaretur ad restitutionem, quanti intererat emptori diligentia.

21. Vnum hic distingue. Nam quando venduntur fructus & partus, si nihil nascatur, emptor non tenetur solvere conventum pretium: at vero quando venditur jactus piscationis, vel venationis, tametsi nihil capiatur, tenetur emptor illud solvere. Ratio discriminis, præter jura f, est, quia in priore venditione (nisi aliud forte expresse conventum fuerit, quod raro solet)

folet) subintelligitur tacita conditio, si nascantur; in posteriore vero, non ita. Siquidem in priore semper supponitur, aliquid esse nasciturum, non vero idem supponitur in posteriore. Collige id ex iisdem verbis contractus: nam in priore contractu dicis, te emere fructus & partus, id est, rem ipsam; at in posteriore dicis, te emere iactum, id est, spem ipsam præsentem, atque adeo non effectum iactus.

f. l. nec emptio, & l. emptorem §. ult. & l. si iactum, ff. de action. emp. l. nec emptio ff. de contrah. empr.

22. Quæres: in Sicilia regno adest lex, ne quis emat segetes nondum collectas, atque adeo, ne quis vendat frumentum in spe. Debetne ergo limitari pro nostris regionibus, præcedens allata doctrina? respondeo, nequaquam, quia lex non loquitur de vendentibus segetes, secundum spem futuræ messis, sed de vendentibus, ementibusque sub determinato pretio ipsum frumentum, antequam colligatur, quod est longè diversum, ut patebit ex ipsa lege, quam inferius h. examinabimus, cum de contractu Massarij & Mercatoris.

g. to. 1. Pragmat. Regni Siciliae, Tit. 61. prag. 4. h. Infr. §. 7. num. 10.

§. IV.

De pretio justo rerum.

Pramitto, pretium justum duplex esse: alterum dicitur legitimum, quod publica auctoritate vel lege constituitur, idque in indivisibili consistit, ita ut non possit in ullo præteriti: alterum est naturale, seu

vulgare, seu arbitrarium, quod constituitur communi hominum æstimatione, spectata naturali ratione, secundum rerum naturas, non in se, sed in ordine ad usus humanos, juxta cujuscunque regionis consuetos mores: quod quidem triplex est: primo, summum, quod etiam appellatur maximum, supremum, rigorosum: secundum, medium seu mediocre seu moderatum: tertium, infimum: solet v. g. ulna panni ad summum valere triginta duobus Lulijs, erit ergo hoc pretiū supremum; ad minus triginta vel viginti novem; erit hoc infimum: intermedium inter prædicta erit mediocre. Quantum debeat distare infimum vel medium à supremo, ut justum sit, certa regula definire non potest, sed prout in foro, & communibus negotiationibus sine fraude apparet.

a. Less. l. c. c. 21. diff. 2. Mol. l. cit. diff. 347. Delugo d. 26. sec. 4. & 5. & passim.

2. Pari modo, ad juste decernenda ejusmodi pretia, debet b attendi hominum (etiam imprudentium) æstimatio, dummodo sit sine fraude, & communis, quanti scilicet res æstimantur, & venduntur communiter. Certè imprudentes sunt Indi, qui argentum & aurum vendunt, seu commutant vilibus tintinabulis & similibus crepundijs, & tamen, quia tanti communiter illa ibi æstimantur, non judicatur venditio vel emptio injusta.

b. l. pretia rerum, ff. ad l. falcid.

Quinque capita, unde crescant vel decrescant rerum pretia.

3. Vt autem id sine errore, cognoscatur.

Ddd